

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Aen-Merckingen Van Den Eerw. P. Cornelius Hazart,
Priester der Societeyt Jesv.**

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1662

§. I. Het eerste stuck rakende hare af-scheuringhe vanden stoel van
Roomen.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71393)

ninghe ghehadt om de Martelaren/met hoor haer
te knielen/ te eeren als Goden/ soo en is dan in
dit ons knielen de minste afgoderij niet ghele-
ghen.

Wat het tweede belanght/ siet daer van de der-
de Aen-merckinghe van het derde deel, hier boven.

HET V. CAPITTEL.

Van de Ketterijen van de

DONATISTEN.

Anno 350.

§. I.

Het eerste stuck. rakende hare af-scheu-
ringhe vanden stoel van Roomen.

T En eersten, Den H. Augustinus *lib. 2. contralit-
ter. Petil. Cap. 51.* ghetuyghet dat dese ketterij/
den stoel van Roomen noemden/den stoel der
pestilentie

Alsoo spreken oock onse Nientw-ghefinde.

Den stoel van Roomen seght Calvijn *in Cap. 21.
Ioan. vers. 15.* Is een siel-moorders stoel/ wyt den
welcken de Kercke ellendelyck verdzucht wert.

In Ephes 4. vers. 14. noemt hy t'een duyvelsche Syna-
goge.

Daniel Chamierus *lib. 16 de Antich. cap. 3. in Titulo:
Roomen/* seydte hy / is den stoel vanden Antich-
christ.

Den

Den selven naem gheeft hem Petrus Cabeljau in
sijn Catholijcke Waerheydt pag 245.

Ten tweeden ghetuyght den H. Optatus *lib. 2. contra
Parmen*: van dese ketterij/dat sy vracghden: Wae
gheeft cander sijn in de Roomsche Kercke, anders dan
die kinderen der helle voortbrenght?

Dit sijn scheldinghen, en lasteringhen, segghet Opta-
tus

Alsoo schelt en lastert Joannes Calvijn *lib. 4. Instit.
cap. 4. § 2* segghende/ dat in het Pausdom de leere
heel begraven/ende uptgheroeyt is/ ende dat de
ghemeene vergaderinghen scholen sijn van asgo-
derij/ ende godloofhepdt.

Desghelijckx oock Guilielmus Perkinus *de Consti-
tu Christi pag. 110.* Dat is waerachtigh / sepdit hy/
dat de teghenwoordighe Roomsche Kercke het
ghesctelyck Babylon is / eene moeder van alle
grouwelijckheden/niet de bruydt Christi, maer een
hoere.

Ten derden sepdit den booznoemden Optatus Mile-
vitanus, dat de Donatisten *lib. 2. contra Parmen*: moet-
willigh waren, en stout, jaey heyligh-schenders om dat sy
den stoel van Roomen bestreden, ende bevochten, niet
passende op d'authoziteyt der selfs; t'is de pijn
weert te hoozen sijn woorden wat breeder.

Ghy en koat, niet loochenen, sepdit hy / ofte den Bis-
schoppelijcken stoel is in de stadt Roomen, eerst gheghe-
ven aen Petrus, waerom hy oock steen, ofte Cephaz ghe-
noemt wort, in welcken stoel de eenigheydt soude onder
houden worden, op dat de andere Apostelen niet en sou-
den voor haer selven elck sijnen stoel in t'besonder voor-
staen, soo dat hy nu schismatijck, ende een sondaer sou we-
sen, die teghen desen besonderen stoel, eenen anderen sou-
de stellen: Soo heeft dan Petrus gheseten den eersten in
desen eenighen stoel, den welcken den eersten is onder de
gaven: aen hem is Linus ghesuccedeert, aen Lino. Cle-
mens, aen Clemens, Anacletus, aen Anacletus, Evaristus,
aen Evaristus, Sixtus, &c. tot Siricius toc. Thoont nu
ghy-lieden den oorspronck vande u lieden stoel, de ghene

die u lieden wilt toeschrijven de H. Kercke. Tot hier toe Optatus, teghen de Donatisten.

Jaer den selven Optatus *lib. 3. contra Parmen*: deure strijckt de *Massalianen* als scheurders vande eenigheydt, om dat sy't niet en hielden met die van Roomen.

Dat Partije hier in / ende met de Donatisten, ende *Massalianen* ober-een-komt / en heeft gheene prouwe van doen / want de sake wijst haer selven uyt; verbolghens moeten die van Partije ghehouden worden booz moerwillighe, stoute, heyligh-schenders, ende scheurders van de eenigheydt.

Ten vierden gherupghet Optatus *Milevitanus lib. 2.* dat de *Donatisten*, teghen den stoel *Patri* ghebruyckten de macht vande sleutelen des Rijcks.

Soo doet mede Calvijn *in cap. 23. Matth. vers. 13.* als hy seyd: De Papiſten smeden sleutelen die maer een droom / en phantastie zijn; niemant en heeft handelinghe van dese sleutelen / dan de ghe-en die dienaeren der Leere zijn. Soo spreeckt Calvijn: Dat is te segghen (soo de Donatisten van haer selven spraken) niemant heeft de sleutelen als de Waen-ghefeszmeerde.

Soo spreeckt oock Guilielmus Perkinſius *in Ep. Iude* *pag. 1427.*

De wijſe / seyd hy / wy dooz den dienst des Woordts de macht hebben van open te doen / ende te sluyten / soo hebben wy dan de waerachtighe Kercke.

Indien semandt nu haer vraeght / of sy dit doen met authoriteyt vanden stoel van Roomen? Sy spotten daer mede / soo als oock de Donatisten deden.

Thu is de vraeghe: Of de Donatisten als sy eertijds den Stoel van Roomen, seydten te wesen / een stoel van pestilentie, des selfs lidmaten / kinderen der helle, ende teghen den selven treden; haer selven de macht der sleutelen toeschreven sonder des selfs authoriteyt; berispelijck waren / of niet?

Soo

Soo niet? hoe heeftse dan Opratus Milevitanus om die reden hoorz moetwilligh, stout, ende heylighschanders ghehouden? Hoe heeftse Augustinus hier ober berispt / segghende: Waerom noemt ghy den Apostolijcken stoel, den stoel der pestilentie? indien het om de menschen is, die ghy meynt de wer te spreken, en de selve niet en onderhouden; heeft dan de Heere *Iesus Christus* iniurie ghedaen aen den stoel *Moyssis* daer de *Phariseen* in saten, vande welcke hy seydt:

Sy segghen, ende en doent niet?

Waren de Donatisten berispelijck om dat sy den stoel van Roomen den stoel der pestilentie noemden / *Et. Ergo* van ghelijcken onse *Nieut* gherefozmeerde / die al het selve doen ende segghen.

Ydele uytvlucht van *Partije*.

TEn volght niet sal *Partije* segghen / want den stoel van Roomen was een heel ander dinghen ten tijde vande Donatisten, als hy nu is teghentwoordighlijck.

Ich braeghe u waer in dat ghy het onderschept stelt / ofte in de Leere, ofte in de wercken?

Stelt ghy het in de wercken? hebt ghy niet ghehoort dat Augustinus den stoel van Roomen niet begheert ghenoemt te hebben den Stoel der Pestilentie, al-hoe-wel de menschen die daer in sitten niet en doen t'ghene sy leeren / ende dat / om die wil dat het den Apostolijcken stoel is?

Stelt ghy het onderschept in de leere? Stet ghy niet claer hoorz de ooght dat de Donatisten het selve preterit kosten hoorzwenden / jae metter daet hebben ghedaen / soo als blijkt namelijk upt de brieven die den H. Augustinus gheschreven heeft teghen *Petilianum*?

Tweede uytvlucht.

DE Vaders selve hebben Roomen gheuoemt Babylon. ende de Paus den Antichrist, waerom dan de Donatisten, ende Gher. so. meerde meer hier over berispt als die Vaders?

Ich en can niet eenen Oudt vader binden die opt soo ghesproken heeft:

Hieronymus berispt wel de fauten van die van Roomen, maer noyt soo verre / dat hy den Apostolijcken stoel / soude gheuoemt hebben den Stoel der Pekilentie, ofte met andere smadelijcke woorden daer van ghesproken: gheensins niet: Maer spreeckt daer van altydt met alle respect.

Bernardus heeft wel gheseydt / dat de ghene die t'sijnen tijde sat op den stoel van Roomen, den Antichrist was / maer hy sprack niet van eenen wettighen / maer ontwettighen Paus / die met ghewelt dien stoel hadde in ghebaren / ende de Kercke Christi gescheurt: Ter contrarien als hy aensprack den wettighen Paus Eugenium dan sprack hy hem aen als een stadt-houder Christi, &c.

Wat belanght den Cardinael Benno, Hincmarus, ende andere van soodanighe stoffe / die aenhiel den met den Keyser Henricus teghen de wettige Pausen / die moeten hy alle ghesonde verstanden niet meer ghelven / als menschen die niet nae de waerheyt / maer alleen naer hare berbitterde galle / ende passie sijn booztghegaen.

Indier voeghen / dat ick niet en can sien hoe Partije can ontgaen de berispinghen / ende berdoementinghen die Augustinus, ende Opratus hebben upt ghesproken teghen de Donatisten om het versmaden vanden stoel van Roomen.

Derde uytvlucht.

DE Chronijk-schrijver van Maegdeburgh.
Cent. 4. Cap. 10. Singhen hier wederom haer
out lieken/segghende: Dit soude miss' hien sommi-
ghe stooren dat *Opratus* te veel verheft den stoel *Petri*,
ende de successie van de Roomsche Bisschoppen.

T'sijn wederom beuseltugen *Opratus* en soude dit
soo opentlijk niet durben seggē hebtē/ten waer
dat het t'gemeen gheboelen h' oede ghewest van
sijnen tijt; of soo het niet en was / hoe komt het
dat hem niemant van soo menighe treffelijke
Aetfaers/die t' sijnen tijde leefden / en heeft we-
derlept?

§. II.

Het tweede stuck vande ketterije der
Donatisten rakende de H. Olye,
en salvinghe der Prieste-
ren. &c.

DEN H. *Opratus Mileviranus lib. 2. contra Parmenian.*
D'berhalende veel goddeloose stucken die de
Donatisten, t'sijnen tijde teghen de Catholijcken
bedreuen/seght onder andere.

Sy hebben, sept hy/her sletcken van de ghewijde
olye of van t' Christma door de vensters ghelincen om
het selve te breken.

Daernart haer aen sprekende/sept hy: Leert
ons, waer dat gheboden is de hoofden der Priesteren te
zak eren, de wijle de boecken der Coninghen segghen
dat de Priesters ghesalf sijn? Godt heeft gheleert dat
hy oock in een sondaet de olye niet en wilde gheraecte
hebben; dat ghy de olye aen den Priester van Godt ge-
geven